

**AZ ÉRMELLÉKI
EV. REF. EGYHÁZMEGYE**

1905. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 26-ÁN

SZÉKELYHIDON TARTOTT

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

391

DEBRECZEN,
HOFFMANN ÉS KRONOVITZ KÖNYVNYOMDÁJA

1905.

**AZ ÉRMELLÉKI
EV. REF. EGYHÁZMEGYE
1905. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 26-ÁN
SZÉKELYHIDON TARTOTT
RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE.**

DEBRECZEN,
HUFFMANN ÉS KRONOVITZ KÖNYVNYOMDÁJA
1905.

Az
érmelléki ev. reform. egyházmegye

1905. évi szeptember hó 26-án

Székelyhidon tartott rendes közgyűlésének

jegyzőkönyve.

Jelen voltak:

Nagy István esperes és *Konrád László* korelnök kettős elnöklete mellett.

a) **Tanácsbírák:**

Egyházi részről:

Vecsey Sándor
Szathmári Sándor
Marjai Péter
Bányai László
Fazekas Imre.

Világi részről:

Fényes Endre
Fráter Zoltán
Dobozy Kálmán.

b) **Tisztviselők:**

Egyházi főjegyző: Fazekas Imre.
Egyházi aljegyző: Végh József.
Világi főjegyző: Dr. Babós János.
Világi aljegyző: Kovács András.
Egyh. m. számvevő: Bányai László.
Egyh. m. pénztárnok: Vecsey Sándor.

c) *Az egyházak képviselőiben :*

- Albis: Kalas István lelkész, Pete János g.
 Álmosd: Könyves Tóth Sámuel l., Fráter Zoltán fg.
 Alsó-Ábrány: K. Szabó József lelkész.
 Apát-Keresztur: Csuka Ferencz l., Koncz János g.
 5 Asszonyvására: Vecsey Sándor l., Kupa Sándor g.
 Bagamér: Bányai László l., Silye Dániel g.
 Bályok: Molnár Mihály l., Szabó András g.
 Bogyoszló:
 B.-Diószeg: Papp Gusztáv l., Domokos István g. t.
 10 B.-Félegyháza: Végh Lajos l., Dekmár Gyula t. k.
 Csokaly: Simon Elek l., Csengeri Béniámin g.
 Ér-Adony: Jakab József lelkész.
 Ér-Keserü: Fazekas Imre lelkész, Kis Lajos g.
 Ér-Köbölkut:
 15 Ér-Mihályfalva: Szathmári Sándor l., Dobozy Kálmán,
 Konrád László pr.
 Ér-Olaszi: Demjén Ferencz l., Soós Lajos t. k.
 Ér-Semjén: Végh József l., Béres Sándor g.
 Ér-Tarcsa: Molnár József l., Tóth István g.
 Felső-Abrány: Debreczeni László lelkész.
 20 G.-Petri: Takács Zsigmond l., Molnár József g.
 H.-K.-Szent-Miklós: ifj. Szabó József l., Gazsi Beniámin g.
 H.-K.-Szent-Imre: Nagy István lelkész.
 Kakad: Csontos László l., Nagy József g.
 Kéc:z:
 25 Kis-Kereki: Lengyel Pál l., Hajdu József t. k.
 Kóly: Szentkirályi Károly l., Marosi József g.
 Margitta: Balogh Ferencz lelkész.
 Micske: Rác Lajos l., Buda Sándor g.
 M.-Petri: Dobozy Mihály g.
 30 Nagy-Léta: Marjay Péter l., Pongor Sándor g.
 Ottomány:
 Piskólt: Erdei Gábor t. k.
 Poklostelek:
 Szalacs: Fazekas András g.
 35 Székelyhid: id. Szabó József l., Dr. Babós János k.
 Szentjobb: Bán Sándor l., id. Rozsályi István g.
 Széplak:
 Tóti: Fazekas Imre g., Sólyom Károly, Tolvaj Sámuel pr.

Uj-Léta: Lakatos Sándor g. Kocsis József, Kunkli Márton pr. és még 5 presbyter.
40 Vajda: Magyar Gábor l., Kalmár Beniámin g.

d) *A tanítói kar részéről:*

Hajdu József tan. egyleti elnök, Molnár Antal tan. egyleti főjegyző, mint a tanítói kar képviselői és számos tanító.

1. sz. Nagy István esperes, egyházi elnök Istenhez emelt buzgó ima után, meleg szavakkal üdvözölvén a szép számmal megjelenteket:

a gyűlést megnyitja.

2. sz. Főjegyző jelenti, miszerint Drávetzky Béla világi tanácsbíró és Magyar Miklós ügyész betegségek miatt közgyűlésünkön nem jelenhetnek meg.

Sajnos tudomásul szolgál.

3. sz. A gyűlés megnyitása után, egyházmegyei közgyűlésünk állandó alkotó tagjai, s az egyházak lelkészei, gondnokai és képviselői számláltatván össze:

megállapítja közgyűlés, hogy az elől megnevezett tagok — az elnökséggel összesen hetvenegyen — vannak jelen.

4. sz. Esperes elnök megható szavakban emlékezik meg azon nagy veszteségről, mely egyházmegyénket öszintén tisztelt és szeretett gondnokának tekintetes Zsigó Endre urnak f. évi február hó 30-án véletlen szerencsétlenség folytán bekövetkezett halálában érte s indítványozza, hogy elhunyt jelesünk emléke jegyzőkönyvünk lapjain örökíttessék meg.

A legmélyebb fájdalommal s a nagy veszteség élénk érzetével veszi tudomásul közgyűlés hivatalosan is, egyházmegyénk kiváló buzgóságu gondnokának, Tekintes

ZSIGÓ ENDRE urnak

f. évi július hó 30-án váratlanul történt gyászos elhunytát, s elhatározza, hogy általánosan tisztelt és szeretett gondnokának, ki egyházmegyénket — előbb mint jegyző, majd mint tanácsbíró s végül az 1895-ik év óta mint egyházmegyei gondnok — több mint 40 éven keresztül, kiváló hűséggel, lakadást nem ismerő buzgósággal szolgálta, ki még a hanyatló kor napjaiban is, egy férfiú erélyével, kitartásával és akarat erejével munkálkodott anyaszentegyházunk felvirágoztatásán, ki a szellemi bölcs vezérelt mellett az anyagi gyámolításban is, önzés nélküli áldozatkészségével mindig a legelső között állt: feledhetetlen neve és áldott emlékezete, jegyzőkönyvében, egy e célra nyitandó külön gyászlapon megörökítették.

5. sz. Elnöklő esperes felhívja közgyűlést az üresedésben levő világi elnöki szék ideiglenes betöltésére:

Közgyűlés az egyházi törvények értelmében, a jelenlevő világi tanácsbírák közül hivatalára legidősebbet, Tek. Konrád László urat kéri fel az elnöki teendők átvételére, ki is a felkérésnek engedve az elnöki széket elfoglalja.

6. sz. Elnöklő esperes felhívja közgyűlést az egyházmegyei gondnoki hivatal betöltése iránti intézkedésre.

Közgyűlés az egyházmegyei gondnoki hivatal betöltésére vonatkozólag a választást elrendeli s utasítja az egyes egyházakat, hogy szabályszerűen kiállított szavazat leveleiket f. évi deczember hó 1-ső napjáig az esperesi hivatalhoz küldjék be; a szavazat levelek felbontására esperes elnöklete alatt egy bizottságot küld ki, melynek tagjaiul id. Szabó József székelyhidi lelkészt Dr. Babós János egyh. m. v. főjegyzőt és Magyar Miklós egyh. m. ügyészt megválasztja, felhatalmazván bizottságot arra is, hogy szükség esetén az újabb szavazást, s amennyiben a gondnoki hivatal a világi tanácsbírói kar tagjai közül töltenék be, az így üresedésbe jövő tanácsbírói tiszt betöltésére is, a választást elrendelhesse.

7. sz. Esperes előterjeszti jelentését úgy a tavaszi közgyűlés óta elnökileg végzett ügyekről, mint a kánonszerű egyházlátogatásról s ennek kapcsán a múlt évben egyházainkban tett kegyadományokról.

Közgyűlés a jelentésnek, elnökileg végzett ügyekre vonatkozó részét helyben hagyja és megerősíti; a Kánonszerű egyházlátogatást illető s egyházaink vallás-erkölcsi, iskoláink szellemi állapotát s népmozgalmi adatait feltüntető részt általánosságban megnyugvással veszi tudomásul, s a kiváló gonddal s a legapróbb részletekig kiterjedő figyelemmel készített jelentésért úgy esperesnek, mint a jelentés szerkesztésében segédkezett Szentkirályi Károly kőlyi lelkésznek őszinte köszönetét nyilvánítja.

Különösen jóleső érzéssel s nagy lelki örömmel vesz tudomást közgyűlés esperesi jelentésből arról, hogy hitfelekezetünk tagjainak szívében, a mai rendkívül súlyos anyagi viszonyok, ugyyszólván inséges évek daczára is él és munkálkodik a protestáns áldozatkészség, minek fényes bizonyítékául szolgálnak a jelentésben részletesen feltüntetett kegyadományok.

Közgyűlés a jelentést jegyzőkönyvében ki nyomatni rendeli.

Esperesi jelentés.

Nagytiszteletü és Tekintetes Egyházmegyei közgyűlés !

Szokott időszaki jelentésemet, a mely 1-ső részében tavaszi közgyűlésünk óta elnökileg végzett intézkedéseimet, további részeiben pedig iskoláink szellemi előmenetelét, egyházaink vallás erkölcsi állapotát, emelkedését, vagy süllyedését, a mult évben tett kegyadományokat s végül az egyház és iskolára vonatkozó népmozgalmi adatokat foglalja magába, a következőkben van szerencsém előterjeszteni.

I. Elnöki intézkedéseim ezek :

1. A tótii egyház és lelkésze ügyében az időszaki tanács tagjait Székelyhidra május 8-ra egybehívtam, a hozott ítéletet felek megfellebbezván, felterjesztettem. Ezen ügy időközben csere útján kiegyenlítettván, a fellebbezés visszavonatot, a csere Tiszteletes Józsa Gábor pósalaki és Sipos János tótii lelkészek között a bihari egyházmegye által szeptember 8-án megerősítettett, ennek jóváhagyását egyházmegyénk részéről is tisztelettel kérem.

2. Fazekas Imre tótii főgondnok ellen panasz adatván be, ezt felelet végett neki megküldtem s a válaszszal együtt, véleményezés végett tekintetes tisztü ügyész urnak kiadtam.

3. A felterjesztendő ügyeken kívül, a b.-félegyházai, bogyoszlói, köbölkúti, szentimrei és margittai egyházaknak, a számadások be nem küldésére vonatkozó végzéseket megküldtem.

4. A kólyi külbirtokosok adóhátrányait, végrehajtás végett illetékes helyeikre megküldtem.

5. Tiszteletes Elek Sándor atyafit, a hajdusámsoni ref. egyházba elbocsátottam.

6. Az országos gyámintézet járulékait 1905-ről felterjesztettem és helyben hagyatván pénztárnak megküldtem.

7. Tiszteletes Fazekas Mihályné, Szikszay Józsefné, Bajza Antalné, Thamássy Lajosné lelkészi özvegyek, Thamássy Lajos és Geiza árváknak 550 korona gyámsegélyt kiosztottam.

8. Az 1530 korona rendes államsegélyből, megyei gyámoldánknak 1070, — Bán Sándor, Csuka Ferencz és K. Szabó József lelkészeknek 240, Monospetri és kólyi egyházaknak 220 koronát küldtem és ezeknek nyugtáit felterjesztettem.

9. Az álmosdi ref. egyháznak 300 korona közalapi segélyt utalvány mellett elküldtem.

10. Nagytiszteletű Marjai Péter tanácsbíró urat az ujlétai lelkész Nagy Elek atyánkfia távozása alkalmából, leltározás és más szükséges intézkedés végett Ujlétán megbíztam.

11. Egyházmegyénk részvét iratait, az illető helyekre, tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyveivel együtt megküldtem.

12. A zsinati, konventi jegyzőkönyveket, vonatkozó mellékleteikkel együtt minden egyháznak, az egyházkerületi jegyzőkönyveket pedig egyházmegyénk tisztikarának megküldtem.

13. A névtári adatokat a főtiszteletű püspöki hivatalnak felterjesztettem.

14. A kakadi és vajdai egyházi tartozások behajtását illetékes helyeken elrendeltem.

15. Az éradonyi templomépítés szerződéseit megerősítettem.

16. Többrendbeli pénztárainkra vonatkozó törlési engedélyt megerősítettem.

17. Erdélyi József, Szabó Gyula és Milotai Imre orgonista-kántor tanítóknak, Köbölkut, Csokaly és Szentimrére történt megválasztását helyben hagytam.

18. Álmosdon Fekete Mária tanítónőnek, Szalacson Pálfi János tanítónak, egy évi ideiglenes alkalmazását engedélyeztem.

19. Az 550 korona országos gyámsegélyt, fentebb már megnevezett lelkészi özvegyeink s árváinknak kiosztottam.

20. Szeptember 15-én b.-diószegi lelkésztársunknak, H.-Sámsonba történt meghívása folytán, Nagyt. Bányai László tanácsbíró urat, a b.-diószegi lelkészválasztás előmunkálatainak végzésével megbíztam.

II. Az egyházak látogatása.

A kánonszerű egyházlátogatás ez évi június hó első felében lett megtartva és pedig: *a diószegi körben*: Nagyt. Bányai László és Szentkirályi Károly dékán; — *a székelyhidi körben*: Nagyt. Marjai Péter és ifjabb Szabó József dékán; — *az érmihályfalvai körben*: Nagyt. Fazekas Imre és Nagy Imre dékán; *a margittai körben*: Esperes Molnár Mihály dékán és tek Magyar Miklós tiszti ügyész urak végezték az egyházlátogatást; — a betérjesztett jegyzőkönyvek alapján pedig, Tiszteletes Szentkirályi Károly kólyi lelkész volt szives, az egyházak valláserkölcsei állapotát, a kegyadományokat és népmozgalmi adatokat egy szóval egyházmegyénk jellemrajzát elkészíteni.

Az iskolák szellemi állapotáról s látogató küldöttségek által egyházmegyénk utasítása folytán végzett ügyekről a következő jelentések érkeztek be hozzám.

A b.-diószegi körben az iskolák általában mindenütt népesek s a legtöbb helyen megfelelnek a kívánalmaknak. Mint kitünő iskola említendő meg a nagylétai nagyobb leányiskola, a dicséretet méltán megérdemlik, az álmosdi leány, nagylétai kisebb leány, b.-diószegi kis fiú iskolák. A jók között kitűnnek az álmosdi fiú, b.-diószegi két leány és a kólyi iskolák. Erős haladás tapasztalható Kakadon és Uj-Létán; sok kívánni való található B.-Félegyházán mindkét iskolában, Csokalyon, Vajdán. Elégtelen az eredmény Hegyköz Szent-Imrén a fiú iskolában.

A székelyhidi kör összes egyházaiban az iskoláztatás általában kielégítő. Örvendetesen javult a nevelésügy Szentjobbon, a hoi új tiszta épületben, jó vezetés mellett, a számos növendékek szép előmenetelt tanusítottak. Kitünő az iskola Albison, Asszonyvásárán, leggyengébb a kiskerekű vegyes I. II. osztály, melynek tanítója nagyobb szorgalomra intendő.

A látogató küldöttség megbízatásához képest igazolásra szólította fel Aranyi György bogyoszlói lelkészt, ki azon hivatali mulasztást követte el, hogy utóbbi 3 évi egyh.

számadásokat nem terjesztette a köri számvevő elé; ezen eljárását azzal próbálja indokolni, hogy a köri számvevővel személyes konfliktusban van. Figyelmeztetve lett, hogy e tekintetben nagy tévedésben van s kötelesség mulasztást követett el. A küldöttség azonban meggyőződött arról, hogy a számadások minden évről készen vannak és presbyterium által megvizsgálva és helyben hagyva lettek, ez azonban nem menti Aranyi György súlyos mulasztását, mivel szemben az egyházmegye intézkedése válik szükségessé.

Az érmihályfalvai körben az iskolák G.-petri és Ér-Tarcsa kivételével mindenütt elég népeseek. A tanítás eredménye általában teljesen kielégítő. Mint kitünő iskolák felemlitendők az érmihályfalvai kisebb leány, az érsemjéni fiú és a bagaméri leányiskolák; örvendetes haladás tapasztalható az érmihályfalvai nagyobb leányiskolában, hol a tanulás eredménye ez alkalommal teljesen kielégítőnek találtatott. Gyenge az eredmény a g.-petrii iskolában, minek oka abban keresendő, hogy az iskola járvány miatt 4 hónapig zárva volt, elégtelen a szalacsi nagyobb fiú iskolában, a minek talán abban található a magyarázata, mert a szalacsi kisebb fitanítók 2—3 hónaponként változnak s e miatt a növendékek kellő alap és előkészület nélkül kerülnek a felsőbb osztályokba.

Egyházlátogató küldöttség, tavaszi egyh. m. közgyűlés 40. sz. határozatában nyert utasításához képest, vizsgálat tárgyává tette a piskólti egyház és tanító közt felmerült vitás ügyet, a tanító javadalmazására szolgáló alapítványi tőke kamatainak mikénti kiszolgáltatására vonatkozólag. Ez ügyben jelentését küldöttség külön fogja közgyűlés elé terjeszteni.

A margittai körben a kitünő iskolák száma szaporodott egygyel Bályokon, hol a Szathmári Károly kitünő iskolája mellett, a Lázár Mária is a legjobb uton van a cél felé.

Széplakon mind a két iskolában dicséretre méltó eredménnyel találkozott küldöttség. Tótiban már csak annyi javulás mutatkozott, hogy a kezdő osztály elég eredményt mutatott fel, — a felsőbb osztályokban az eredmény csekély. Micskén elegendő a siker, de az a baj, hogy egy leányiskola felállítása, új tanítói állomással,

mulhatatlanul szükséges. Poklostelek, Alsó és Felső-Ábrányban az állami iskolák szép eredményt tüntettek fel, Margittán Dobó Gyula kitünő iskolája mellett, Tájnel Mária és Bod Lajos iskolája sikerrel versenyeznek; Kéczen és A.-Kereszturon a tanítás eredménye elegendő.

III. Vallás- erkölcsi állapot.

A vallásosság általában mindenütt kielégítő.

A templomot mindenütt kielégítő szorgalommal látogatják.

A vasárnap csaknem mindenütt a délelőtti s délutáni istentisztelettel van megünnepelve.

Az ünnepeket kivétel nélkül mindenütt nagy buzgósággal ünneplik meg.

Köznapokon állandóan van templomozás: B.-Diószegegen, Érmihályfalván, Ér-Tarcsán, Margittán, Nagy-Létán, Szalacson, Székelyhidon; tehát 7 egyházban, — csak bűnbánati heteken: Bályokon, Ér-Adonyban, Ér-Olasziban, (itt az adventi csütörtök napokon is), Ér-Semjénben, Gálospetriben (itt télen is hetenként kétszer), Kéczen, Kólyon, (adventben szerdán bibliamagyarázattal), Poklosteleken, Szentjobbon, Széplakon, Uj-Létán, tehát 11 egyházban, csak adventi napokban: Micskén és Asszonyvásáron, 2 helyen, csak akkor, ha betegágyból felkelők jelentkeznek: Álmosdon, B.-Félegyházán, Csokalyon, Érkeserűben, Kaka-don és Kőbölkuton, tehát 6 egyházban, ritkán: Albison, Bagamérban, Kiskerekiben, Vedres-Ábrányban és Vajdán, tehát 5 helyen. Állandóan nincs templomozás: Apátkereszturon, Bogyoszlón, Felső-Ábrányban, Hk.-Szentimrén, Hk.-Szentmiklóson, Ottományban, Tótiban és Monospetrii leányegyházunkban, tehát 8 helyen.

A sákrámentomok mindenütt kiszolgáltattak. Az urvasorával igen sok helyen teljesen kielégítő számmal élnek.

Az erkölcsiség általában mindenütt elég jó lábon áll.

Az ifjak, leszámítva a mindenütt található egyes duhajokat, eléggé tisztességes viselkedésűek, illendőségtudók és templomba járók.

A leányok szelidek, vallásosak, jóerkölcsűek, munkások. Itt-ott valóban dicséretes viseletűek.

A családok csaknem valamennyi előterjesztés szerint békességben élők, munkások.

A község életében csend, nyugalom, egyetértés uralkodik mindenütt.

Szegények, árvák a legtöbb helyen a község által gondoztatnak.

IV. Kegyadományok.

Albis: Az erdőbirtokosság adománya templom és torony renoválásra 100 kor. Perselypénz 46 kor. 28 fill. Id. Bakó Imre egy köből búzát adományozott a magtár részére. Mészáros Sándor iskolai czélra 4 koronát adott. Összeg 162 kor. 28 fill.

Almosd: Az Urasztalára egy kendőt adott Botrágyi Istvánné, egy abroszt Botrágyi Lajosné. Halotti adományokból 164 kor.

Bagamér: Orvos Sándor 20, Silye Lidia, Virág István felesége 20, Gál József leánya Eszter 10, Szombati Ágnes Deczki Gyuláné 10, Balog Imre 10, Szabó Erzsébet 10, Ármos Klára, Balog Imre özvegye 10 koronát hagyományozott. Többen elhalálozásuk alkalmával hagyományoztak 114 kor. 40 fillért s így a főösszeg 204 kor. 40 fill.

Bályok: Néhai özv. Hegyi Mihályné hagyományozott 600 koronát. Az Urasztalához szükséges kenyérnek való búzát és a szükséges bort mindenkor méltóságos gróf Károlyi Imre ur adományozza. — Ugyanő a légátus tiszteletdíjához 20, Kovács András körjegyző 20, a polgári- és egyházi község 10—10 koronával járul minden ünnepen.

B.-Diószeg: A b.-diószegi takarékpénztár szegény iskolás gyermekek felruházására 60 koronát adott.

Bihar-Félegyháza: Néhai öreg Török Zsigmond 20, néhai N. Kóródi Bálint 20 koronát hagyományozott. Fodor Árpád jegyző neje Csáki Olga az Urasztalára egy diszes terítőt adományozott. A perselybe gyült 23 korona 43 fill. Összesen 63 kor. 43 fill.

Csokaly: Gulácsy Sándor ur régebben 600 koronát ajánlott fel toronyórára. Ebből ez évben 500 koronát befizetett.

Ér-Adony: Özv. Kiss Miklósné egy keresztelő kannát, és tálat adományozott 60 korona értékben. Templom-építésre adományoztak: Szilassy Ottó ur 225 kor., Kiss Miklós ur 400 k., özv. Kiss Miklósné urnő 400 k., Bujanovics Etelka urnő (r. kath.) 25 k., id. Szodorai András

120 k., Sziky Dániel 100 k., Nagy Ferencz jegyző 100 kor., Jakab József lelkész 100 koronát; az egyház többi tagjaitól begyűlt még 1000 kor. Az Urasztalához szükséges bort mindig Szilassy Ottó ur adja. Jakab József lelkész még adományozott az egyháznak 60 kor. értékű 530 kéve nádat, Összeg: 2590 korona.

Érkeserű: Lengyel Gáspárné 20, Vincze József 20, Békéssy József 1000 koronát hagyományoztak. A toronyóra javítására adományokból befolyt 152 kor. 90 fill. Így az adományok összege: 1192 kor. 90 fill.

Ér-Mihályfalva: Gáspárdy Ida, Rimay Erzsébet, Lovass Erzsébet. Lovass Irén, Szathmáry Erzsébet, Szathmáry Jolán a templomi szószékre 120 kor. értékű terítőt készítettek. Az érmihályfalvai takarékpénztár iskolai célra adott 67 koronát, harang alapra 50 koronát, több egyháztalag ugyanerre a célra 170 koronát. Özv. Kocsár Sándorné, Szodoray Juliánna asszony 700 koronát adott az egyház elrepedt nagy harangjának újra öntésére. Összeg: 1107 korona.

Ér-Semjén: Adakoztak: Eröss Zoltán ur iskolai czélokra 70 k., Ötvös Sándor 50 kor.-t. Pásztor testvérek egy általok rendezett mulatság jövedelméből 200 koronát. Lőrincz József r. kath iparos 100 kor. Lelkész és tanítók 3 mulatság jövedelméből 400 koronát számoltak el iskolai czélokra. Zagyva Bálint s Fejes György ácsok az egyik iskolát díj nélkül lepadozták. Lelkész saját lakásán önköltségen 150 koronás átalakítást eszközölt. Összeg 970 kor.

F.-Ábrány: néhai Bodizs Józsefné hagyománya 100 korona.

Hk.-Szentimre: Czaholi Lajos 10, id. Ujvárosi Lajos 10, Surányi Sándor 10, összesen 30 koronát hagyományoztak az építkezési pénztárnak. Az Urasztalát borral a legtöbb alkalommal a lelkész látja el.

Hk.-Szentmiklós: Ágyi István és neje egy alpacca ezüst Urasztali tányért ajándékozott 16 kor. értékben.

Kécz: ifj. Farkas András és neje egy nagy asztalterítőt és egy kisebb kendőt ajándékozta az Urasztalára.

Köly: Két bál jövedelméből az iskolaépítési alap 130 koronával gyarapodott.

Margitta: Bál jövedelme az iskolai pénztár javára 294 kor. 24 fill. Néhai Altmann Ignátz hagyományozott

a szegényeknek 167 koronát. Balogh Ferencz theol. tanár a papszék részére egy énekes könyvet adott. A margittai temetkezési társulat iskolái tandíj kedvezményekre 133 koronát, Porcsalmi István az egyház közczéljaira 2 koronát adományozott. Perselypénz 102 kor. 85 fillér. Összesen 699 kor. 09 fillér.

Nagy-Léta: Marjay Péter ref. lelkész a lelkészlakot 2 hivatalos szoba kivételével az egyház rendelkezésére bocsátotta s ebből évenként — ugy ez évben is — 200 korona segélylyel gyarapodott az egyház jövedelme. Egyes halálesetek alkalmával az egyházi segélyalapra hagyományozott adományok összege 220 kor. M. Nagy Imre presbyter husvéti urvacsorai alapra 100 kor. s az egyházi segély alapra 60 koronát adományozott összeg 580 kor.

Ottomány: Szabó Gyula ur jó tanulók jutalmazására 40 koronát adományozott.

Piskolt: Szalai Mária kisedővő-nő egy aransujtással és pohárral ellátott bársonykendőt, gróf Rhédey Johanna szintén egy kendőt ajándékozott az Urasztalára.

Poklostelek: A templomba bejáró hid kijavítására adott Gál Mihály 6 koronát. Perselypénz gyült 23 kor. 93 fill.

Szalacs: Néhai Nt. Kovács József volt szalacsi lelkész özvegye Gulácsy Veronika asszony, elhunyt fia, néhai Kovács István emlékére 200 koronát adományozott az egyháznak, jó tanuló gyermekek vizsgai jutalmazása céljából. Szalacs község évi adománya 60 kor. összesen 260 korona.

Vedres-Ábrány: Molnár Elekné, Sörös Zsuzsánna egy kézimunkával kivarrott és diszített abroszt és 2 darab kenyértakaró kendőt adott az Urasztalára, Perselypénz gyült 31 kor. 98 fill.

Összes adomány tehát az 1904. évben:

Pénz	9181 kor. 01 fill.
Urasztali abrosz	5 drb.
„ kendő	5 „
Keresztelési kanná	1 „
„ tál	1 „
Urasztali tányér	1 „
Énekes könyv	1 „
Szószerkre terítő	1 „
Buza	1 köböl.

Feljegyzésre méltók:

Albis: Az egyház ingyen íróeszközökért az iskolás gyermekek számára 36 kor. 14 fillért fizetett. A néhai Sass Károly-féle iskolai ösztöndíj alapítvány az 1904. évben életbe lépven, 10 kor. 30 fill. áru ingyen tankönyvvel láttattak el ezen alapítványból a szegény sorsu gyermekek. — Az egyház közadakozásból siremléket állított néhai lelkészének Sass Károlynak; a siremlék 224 kor. 31 fillérbe került.

Ámosd: A templom ablakai ujakkal cseréltettek fel; az erre vonatkozó gyűjtés eredménye 208 kor. 79 fillér.

Bagamér: Az Ármós Bálint 4000 koronás családi alapítványának 6% kamata 240 kor., az Ármós családbeli szegény iskolás gyermekek és felnőtt szegény Ármósok között kiosztatott. Az Ármós Bálint 2000 koronás alapítványának 120 kor. kamata 30 iskolába járó szegény gyermeknek ruházatra és könyvre kiosztatott. Az Ármós János által tett alapítvány 2003 kor. 40 fillérre szaporodván, már ez évben a 2000 koronán felüli összeg egy iskolába járó szegény gyermeknek kiadatott.

B.-Félegyháza: Az egyház szegény tanulók pénz-tandijába adott 6 kor. 40 fillért, buzatandijába 168 liter búzát.

Érmihályfalva: Az egyház nagy harangja 1904. ápr. 17-én elrepedt s özvegy Kocsár Sándorné 700 kor. adományából újra öntetett Thuri Ferencz haranggyáros által 1904. szept. 3-án. A templomi orgona elromolván 450 kor. költséggel kijavított. A templomi szószék bársonyterítéssel láttatott el önkéntes adományból.

Ér-Semjén: Mind a két iskola lepadoltatott, új üléspadokkal, térképpel s fali olvasó táblákkal felszereltetett; a leány tanítói lak átalakított, elibe kiugró emeltetett, mind a két tanítói lak kifestetett, a leányiskolára új ablakok tétettek.

Gálospetri: A tanítói lakás kijavított 650 korona költséggel.

Margitta: 1904. október 23-án a „Pálffy Károly“ alapítványi ház eladatott 7600 koronáért dr. Vinkler Lajos margittai ügyvédnek.

Széplak: A Kiss Lajos-féle 100 forintos hagyomány 1904. decz. 31-én 586 kor. 54 fillért tett ki; a Fényes

Endre-féle alapítvány 10 kor. alapítvány pedig 12 kor. 36 fillért.

Tóti: A templom új kerítéssel véttetett körül.

Vedres-Ábrány: A perselypénzből a bibliai társaság százados alapjára 3 k., a dögheci és nagysonkuti egyháznak 3 k. 19 fill., a főiskolai tápintézet részére 3 k. 24 fill. küldetett. A lelkészlak az utcát érintőleg deszkával, egyebült sövényel kerítettett 600 kor. értékben. — Egyház és lelkész a jobb vallástanulók között 5 kor. áru könyvet osztott ki az évvizsgán.

V. Az egyház és az iskola

Sorszám	Az egyház neve	Más vallásu	Lélekszám 1904. decz. 31-én	Született:			M e g h a l t:				
				összesen	keresztel- tetett	nem keresztel- tetett	összesen	temetett	nem temet- tetett	öngyilkos	erőszakos halállal
1	Asszonyvásár . . .	240	1023	27	26	1	24	24	—	—	—
2	Albis	45	965	41	41	—	28	28	—	1	—
3	Almosd	580	1514	67	67	—	39	39	—	—	—
4	Apátkeresztur . . .	202	250	12	12	—	8	8	—	—	—
	Bagamér	620	2560	106	106	—	52	52	—	—	—
	F. e. Érkenéz . . . }	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
5	„ Ér-Selind . . . }	1785	126	6	6	—	7	7	—	—	—
	Bályok	53	937	32	32	—	17	17	—	—	—
	F. e. Almás }	1365	26	2	2	—	2	2	—	—	—
6	„ Szoldobágy . . . }	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bihar-Diószeg . . .	1440	5217	136	132	15	101	101	—	5	—
7	F. e. Jankafalva . . .	384	312	11	—	—	9	9	—	—	—
	B.-Félegyháza . . .	53	1153	31	42	1	16	16	—	—	—
8	F. e. Gyapolypusztá .	124	70	12	—	—	11	11	—	—	—
9	Bogyoszló	44	900	30	30	—	16	16	—	—	—
10	Çsokaly	264	928	30	29	1	25	25	—	—	1
11	Ér-Adony	441	481	24	23	1	10	10	—	—	—
12	Érkeserű	350	1214	43	42	1	31	31	—	1	—
	Érmihályfalva . . .	2187	3503	131	130	1	124	124	—	—	—
	F. e. Bánháza . . . }	—	153	7	7	—	3	3	—	—	—
13	„ Sz.-Gy.-ábrányi p. }	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Ér-Olaszi	77	731	33	33	—	16	16	—	1	—
	Érsemjén	900	1114	73	73	—	52	52	—	—	—
15	Szorványok	—	570	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Ér-Tarcsa	520	515	16	16	—	31	31	—	—	—
17	Felső-Abrány	362	326	9	9	—	9	9	—	—	—
	F. e. Déda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ Dízser	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ Szunyogd }	2829	472	16	16	—	7	7	—	—	—
	„ Kohány	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ Lüki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ Bártfalva }	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ Széltalló }	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Gálos Petri	785	785	28	28	—	14	14	—	—	—
I. Összesen :		15650	25844	923	902	21	652	652	—	9	1

népmozgalmi adatai.

Növekedés	Apadás	Házasságot			Felbomlott házasság		Külön élő ház.	Vadházások	Attiért	Kitért	Az iskola.					Jegyzet
		kötött	eskettett	nem esk.	halál által	ítélet által					Isk. köt. 6-12 éves	Iskolába járó	Iskolát el-hagyott	Iskolázatlan	Konfirmált	
3	—	17	17	—	9	—	3	1	—	—	125	120	—	5	13	
13	—	7	7	—	7	—	1	1	—	—	134	134	—	—	24	
28	—	18	18	—	5	—	6	8	—	—	146	119	—	27	19	
4	—	1	1	—	3	1	—	—	—	—	37	37	—	—	7	
53	—	21	21	—	9	—	8	10	—	—	330	330	36	—	36	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
15	—	6	6	—	6	—	2	2	—	—	136	121	1	14	20	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
37	—	47	43	6	20	—	25	25	1	—	518	448	70	—	69	
—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
16	—	10	10	—	5	—	2	11	—	—	120	120	—	—	17	
—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
14	—	5	5	—	6	—	2	1	—	—	133	122	—	11	22	
5	—	8	8	—	8	—	1	3	—	—	117	102	—	15	20	
14	—	4	4	—	3	—	—	2	—	—	63	59	—	4	10	
13	—	12	12	—	12	—	3	3	2	1	131	122	—	9	16	
7	—	37	37	—	24	—	—	—	—	4	422	347	26	49	20	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
17	—	6	6	—	6	1	3	3	—	1	91	84	7	—	9	
21	—	19	19	—	10	1	5	3	1	—	155	143	12	—	15	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	15	6	6	—	—	—	—	—	—	—	55	48	5	2	5	
—	—	4	4	—	2	—	—	—	—	—	55	49	6	—	10	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
14	—	8	8	—	2	—	2	1	—	—	106	104	—	2	21	
283	15	246	240	6	137	3	63	74	3	7	2874	2609	163	138	353	

Sorszám	Az egyház neve	Más vallású	Lélekszám 1904. decz. 31-én	Született:			M e g h a l t:				
				összesen	keresztel- tetett	nem kereszt- tetett	összesen	temetve	nem temet- tetett	öngyilkos	erőszakos halállal
19	H.-K.-Szentimre . . .	112	998	49	49	—	42	39	3	—	—
	F. e. Farnas . . .	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—
20	H.-K.-Szentmíklós. Kéz	88 690	876 376	29 9	29 9	— —	13 14	13 14	— —	— —	— —
21	F. e. Genyéte . . .	597	10	1	1	—	1	1	—	—	—
22	Kis-Kereki	21	1007	27	27	—	29	29	—	—	—
23	Kakad	326	701	19	19	—	10	10	—	—	—
	Kóly	91	681	21	21	—	15	13	2	—	—
24	F. e. Nagykágya . .	152	344	15	15	—	13	13	—	—	—
25	Köbölkút	151	1329	41	41	—	33	33	—	1	—
	Margitta	2800	2457	77	77	—	61	61	—	1	1
26	F. e. Bisztra-Terebej Micske	— 294	29 995	5 43	5 43	— —	1 26	1 26	— —	— —	— —
	F. e. A.-Derna . . .		15								
	" F.-Derna		15								
	" Királyi	2890	20								
	" Terje		6								
27	" Vámosláz		6	14	14	—	6	6	—	2	—
28	Nagy-Léta	2762	3967	129	125	4	86	81	4	2	—
29	Ottomány	201	954	36	36	—	24	24	—	1	—
30	Piskolt	1464	855	37	37	—	26	26	—	—	—
31	Poklostelek	165	576	19	17	2	6	6	—	—	1
	F. e. Csujafalva . .										
	" Hagymádf.										
	" Hőke										
	" Kistótfalu										
	" Kövesegyháza . .										
	" Nadánytelek . . .	1400	347	11	11	—	5	5	—	—	1
	" Sárszeg										
	" Sásstelek										
	" Czigányfalva . .										
	" Tataros										
	" Aszfaltgy.-telep .										
32	Szalacs	1907	1940	59	59	—	42	42	—	—	—
	F. e. Vasad	1408	15	1	1	—	2	2	—	—	—
33	Székelyhid	2040	2638	90	90	—	54	54	—	1	1
II. Összesen		19559	21165	732	726	6	509	499	9	8	4

Növekedés	Apadás	Házasságot			Felbomlott házasság		Külön élő ház.	Vadházások	Áttért	Kitért	Az iskola.					Jegyzet
		köbölt	eskettetett	nem esk.	halál által	ítélet által					Isk. köt. 6-12 éves	Iskolába járó	Iskolát el-hagyott	Iskolázatlan	Konfirmált	
7	—	9	9	—	5	—	—	10	—	27	154	120	20	14	14	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
16	—	7	7	—	—	1	1	1	—	—	131	121	—	10	18	
—	5	8	8	—	2	—	—	—	—	—	73	71	2	—	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	2	7	7	—	9	—	2	4	1	—	117	117	—	—	11	
—	9	6	6	—	1	—	2	4	1	11	108	79	—	29	10	
8	—	9	9	—	7	—	5	9	—	—	140	110	17	13	17	
—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	—	14	14	—	10	—	—	2	—	—	166	157	19	9	19	
21	—	18	18	—	23	—	19	20	2	1	264	150	47	67	34	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
25	—	9	8	1	5	—	3	3	—	—	146	86	23	12	21	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
43	—	28	26	2	32	1	4	5	1	—	287	277	55	—	55	
12	—	6	6	—	6	—	2	4	—	—	106	77	—	29	16	
11	—	10	10	—	—	—	1	—	—	—	101	98	2	1	15	
13	—	3	2	1	2	—	4	7	—	10	—	—	—	—	6	Az iskola állami
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
17	—	13	13	—	11	—	2	2	—	1	233	208	12	13	37	
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
36	—	17	17	—	10	1	—	—	—	6	306	292	14	—	44	
223	17	165	161	4	123	3	45	71	5	56	2332	1963	211	197	325	

Sorszám	Az egyház neve	Más vallásu	Lélekszám 1904. decz. 31-én	Született :			M e g h a l t :													
				összesen	keresztel- tetett	nem kereszt- tetett	összesen	temetve	nem temet- tetett	öngyilkos	erőszakos halállal									
34	F. e. Kiskágya	42	164	7	7	—	10	10	—	—	—									
	Szentjobb	1211	295	16	16	—	7	7	—	—	—									
35	F. e. Hagymádf.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—									
	„ Csanálos	440	86	7	7	—	4	4	—	—	—									
	Széplak	701	1212	38	37	1	26	25	1	—	—									
	F. e. Almaszeg	3340	69	6	6	—	1	1	—	—	—									
	„ Baromlak																			
	„ Közepes																			
	„ Várviz																			
„ Verzár																				
„ Almaszegi huta																				
„ Feketeerdő																				
„ Dólya-puszta																				
„ Rózsa-major	235	728	41	41	—	31	31	—	—	—										
36 Tóti																				
F. e. Bisztra-Ujfalu																				
„ Bodonos																				
„ Bozsaly																				
„ Cséhtelek											3115	252	7	7	—	10	10	—	—	—
„ Papfalva																				
„ Dod																				
„ Rétimalom																				
37 Uj-Léta	124	1047	59	59	—	29	29	—	—	—										
38 Vajda	135	760	16	16	—	19	19	—	2	—										
39 Vedres-Abrány	348	188	12	12	—	5	5	—	—	—										
F. e. Erfancsika	680	68	—	—	—	5	5	—	—	—										
„ Szent-Lázár																				
L. e. Mónuspetri	781	171	9	9	—	6	6	—	—	—										
III. Összesen		11152	5040	218	217	1	153	152	1	2	—									
Összegezés :																				
I	1—18 sorszám	15650	25844	923	902	21	652	652	—	9	1									
II	19—33 „	19559	21165	732	726	6	509	499	9	6	4									
III	34—39 „	11152	5040	218	217	1	153	152	1	2	—									
Főösszeg :		46361	52049	1873	1845	28	1314	1303	10	17	5									

Növekedés	Apadás	Házasságot			Felbomlott házasság		Külön élő ház.	Vadházások	Áttért	Kitért	Az iskola:					Jegyzet	
		kötött	eskettetett	nem esk.	halál által	ítélet által					Isk. köt. 6-12 éves	Iskolába járó	Iskolát el-hagyott	Iskolázatlan	Konfirmált		
—	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	—	4	4	—	—	—	—	—	—	7	49	49	4	—	—	—	4
3	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	—	17	17	—	9	—	4	10	—	—	174	171	7	3	—	—	29
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	—	10	9	1	10	—	—	12	—	—	132	132	11	—	—	—	11
—	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	—	17	17	—	—	—	—	—	—	—	139	125	34	3	—	—	10
—	3	5	5	—	7	—	6	12	—	1	90	78	—	12	—	—	14
7	—	2	2	—	—	—	3	4	—	—	41	31	10	—	—	—	11
—	5	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	—	3	3	—	1	—	—	—	—	—	25	18	5	2	—	—	—
69	14	65	64	1	29	—	13	39	—	8	650	604	71	20	—	—	79
283	15	246	240	6	137	3	63	74	3	7	2874	2609	163	138	—	—	353
223	17	165	161	4	123	3	45	71	5	56	2332	1963	211	197	—	—	325
69	14	65	64	1	29	—	13	39	—	8	650	604	71	20	—	—	79
575	46	476	465	11	289	6	121	184	8	71	5856	5176	445	355	—	—	757

Jegyzetek: Az 1873 ujszülött közül törvénytelen: 153, tehát a szülöttek: 8%-a.

Az 5856 iskolaköteles gyermek 88%-a jár iskolába; iskolázatlan: 6%.

A 12—15 éves ismétlők száma: 2343. Iskolába jár közülök 1547; tehát az iskolakötelesek 67%-a.

Testgyakorlat	tanított	9 iskolában.
Méhészet	”	2 ”
Selyembogártenyésztés	”	— ”
Háziipar	”	2 ”
Kertészet	”	12 ”

VI. Ingó javak.

Az anyakönyvek mindenütt rendesen vezetettek. Van egyházmegyénkben 175 születési és keresztelési, 160 drb esketési és 163 drb halotti anyakönyv. A keresztelési és születési anyakönyvek közül a legrégebb: 1705-ből H.-K.-Szentmiklóson található. Az esketési és halotti anyakönyvek legöregebbje: 1723-ból Margittán és Felső-Ábrányban van meg. Könyvtár: 1105 drb.

Urasztali szerelvény: Kendő: 260 drb; abrosz: 213 drb; pohár: 87 drb; tányér: 87 drb; kanna: 144 drb; kés: 40 drb; keresztelő edény: 67 drb. Az értéket kiszámítani nem lehet, mert nem minden jegyzőkönyvben van feltüntetve.

Tőkepénz	137,891	kor.	18	fill.
Adósság	89,780	”	40	”
Magtár pénzben	11,496	”	13	”
Magtár terményben: 2874 Hl.				17 liter.

VII. Ingatlan javak.

Épületek: Általában kielégítő állapotban vannak az egyházi épületek 24 egyházban.

A templom teljesen renoválandó: Álmosdon és Felső-Ábrányban; javítást igényel: Csokalyon, Érmihályfalván, Ér-Tarcsán, H.-K.-Szentimrén, Kőbölkuton, Uj-Létán és Vedres-Ábrányban; sürgősen javítandó: Monuspetriben. B.-Diószegen elég jó, de falai nedvesek s így mindig vedlenek.

A torony: javítást igényel: Álmosdon, Köbölkuton; rosz állapotban van: Felső-Ábrányban, Kólyon és Vedres-Ábrányban. B.-Diószegen épen úgy, mint a templom.

A paplak: javítandó: Álmosdon, H.-K.-Szentimrén, Uj-Létán; alapos javításra vár: B.-Diószegen; újjá építendő: Csokalyon, Felső-Ábrányban és Vedres-Ábrányban; javítani s bővíteni kell: Ér-Adonyban.

Az iskola javítást igényel: Csokalyon, Ér-Adonyban, Köbölkuton, Uj-Létán. Újjá építendő: Kólyon s a leányiskola Margittán és Szalacson. Ezeken kívül építésre vár a leányiskola: Asszonyvásáron, Álmosdon és — mivel nagyon szűk: H.-K.-Szentimrén. — B.-Diószegen minden épület elavult s így temérdek gondot és kiadást okoz.

Földek:

Sorszám	Föld megnevezése	Az egyházé		A lelkészé		A tanítóé	
		hold	□ öl	hold	□ öl	hold	□ öl
1	Szántóföld . . .	316	1032	805	29	524	169
2	Kaszálóföld . . .	40	1305	153	879	94	330
3	Szőlőföld . . .	15	273	8	373	2	1149
4	Erdőföld . . .	22	656	27	1000	18	600
5	Nádlásföld . . .	16	600	10	250	1	370
6	Legelőföld . . .	32	372	109	26	88	368
7	Temetőföld . . .	235	67	3	—	—	—
8	Faiskolaföld . . .	11	1201	—	1100	—	—
	Összesen:	690	706	1120	457	728	1386

Van az egyházmegyében:

anyaegyház 39

leányegyház 1

fiókegyház 58

rendes lelkész 39

segédlelkész 4

iskola 68

tanító 61

tanítónő 7

főgondnok	10 egyházban
gondnok	39
magtárnok	7
presbyter	566

az iskolaszék szervezve van 14 egyházban.

Szazazat száma: 43.

8. szám. Esperes elnökileg végzett intézkedései közt legelső sorban jelenti, miszerint a tóti egyház és lelkésze közt felmerült konfliktus, időközben békés megoldást nyert az által, hogy a panaszos egyháztagnak panaszokat és fellebezésöket visszavonván, Tiszteletes Sipos János tóti és Tiszteletes Józsa Gábor pósalakai lelkészek között a két egyház presbyteriumának hozzájárulásával — a csere létrejött s a bihari egyházmegye által — esperes átírata szerint — megerősített, minek folytán kéri esperes a cserének egyházmegyénk általi jóváhagyását és megerősítését is.

Közgyűlés megnyugvással veszi tudomásul a tóti egyház belbékéjét felzavaró konfliktus békés megoldását s a Sipos János tóti és Józsa Gábor pósalakai lelkészek közötti cserét helybenhagyja és megerősíti, Józsa Gábor lelkész atyánkiát egyházmegyénkbe kebelezi, utasítván ugy őt, mint a tóti egyházat a bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő mielőbbi befizetésére.

9. sz. Esperesi jelentésből kifolyólag, mindazon kegyes jóltevőknek, kik egyházunk előmenetelét és felvirágzását, akár pénzbeli akár másnemű áldozataikkal ez évben is elősegítették:

Közgyűlés jegyzőkönyvileg őszinte köszönetét nyilvánítja s megbizsa ez alkalommal is esperest és főjegyzőt, hogy a jelentékenyebb adományt adókkal szemben egyházmegyénk elismerését külön köszönő iratban is fejezzék ki.

10. sz. Esperesi jelentésből jóleső érzéssel vesz tudomást közgyűlés az albisi év. ref. egyház azon nemes és követésre méltó cselekedetéről, miszerint volt lelkésze,

Néhai Sass Károly sirja fölé, közadakozásból egy diszes siremléket állíttatott.

Közgyűlés e kegyeletes tényért, az albisi ev. ref. egyház előjáróságának és tagjainak őszinte elismerését és köszönetét jegyzőkönyvileg is kifejezi.

11. sz. A jelen évben is erőteljesen megnyilatkozott protestans áldozatkészség adományainak megőrzése és nyilvántartása szempontjából, dr. Babós János v. főjegyző indítványozza, miszerint utasítsa közgyűlés az egyházakat, hogy mindazon kegyadományokat, a melyek nem kifejezetten az egyház közszükségleteinek fedezésére lettek adva, tökéssítsék s az adományok az egyházak által feltétlenül beszerzendő aranykönyvbe bevezettetvén, a szükséges ellenőrzés gyakorolhatása szempontjából a kánonszerű egyházlátogatás alkalmával a látogató küldöttség elé terjesszessenek. — Ugyanezen czélből az egyházmegye is készíttessen egy egyházmegyei aranykönyvet, melybe esperes az egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján, legalább a tökéssítendő adományokat és hagyományokat időről-időre jegyezze be.

Az indítvány egyhangulag elfogadtatván, utasítja közgyűlés az összes egyházakat az egyházi aranykönyv beszerzésére s minden kegyadománynak abban leendő feljegyzésére; egyben felhívja egyházmegyei pénztárnokot, hogy az egyházmegye részére, az indítványban jelzett célra, egy aranykönyvet szerezzen be.

12. sz. Esperesi jelentés kapcsán Takács Zsigmond G.-petrii lelkész felhívja az egyházmegye figyelmét azon szomorú állapotra, miszerint a Vasad és Szalacs határában fekvő s a nagyváradi lat. szertartású káptalan tulajdonát képező Kopócz pusztai iskolában, ev. ref. vallású gyermekeink, minden vallásos oktatás nélkül nőnek fel, részint azért, mert az említett puszta egyházi hova tartozandósága nincs megállapítva, s ott élő hiveink most a szalacsi, majd a g. petrii lelkész szolgálatát veszik igénybe; részint pedig azért, mert a pusztai iskolát fentartó Főtiszt. káptalan, az ottani iskolába járó ev. ref. vallású gyerme-

kek vallásos oktatásának engedélyezése iránt megkeresve még ez ideig soha nem volt. — Kéri azért nevezett lelkész egyházmegyét, hogy e tekintetben intézkedéseit mielőbb tegye meg.

Közgyűlés a fentemlitett Kopócz pusztát egyházzal a szalacsi egyházhoz csatolja, — mint a mely községhez van a pusztá polgárilag is kapcsolva, — s utasítja szalacsi lelkészt, nevezett pusztán élő hitsorsosaink lelki gondozására s az ottani iskolába járó ref. hitvallásu gyermekeknek — az engedély erre megadtván, — vallásos oktatására; egyben felhívja esperest és főjegyzőt, miszerint az egyházmegye nevében keressék meg a nagyváradi Főtiszt. lat. szert. káptalant az iránt, hogy az általa, a többször nevezett pusztán fentartott iskolában, ev. ref. vallásu gyermekeinknek, bizonyos meghatározott időbeni vallásos oktatását — az 1868. t.-czikk 45. §-a értelmében engedélyezni és e czélból a szalacsi ev. ref. lelkész részére a szükséges előfogatokat időnként megadni kegyeskedjék.

13. sz. Dobozy Kálmán v. tanácsbíró, azon tapasztalatból kiindulva, hogy az iskolai mulasztások csökkentése, a hanyag szülék törvényértelmébeni büntetése, szóval a rendes iskoláztatás keresztülvitele, a községi előjáróságok idevonatkozó jelentése szerint sok esetben azért nem eszközölhető, mert az iskolai előjáróságok, a mulasztási kimutatásokat vagy épen nem, vagy csak rendetlenül juttatják a községi előjáróság kezeihez, — indítványozza: mondja ki az egyházmegye, hogy a tanítók kötelezőleg utasítatnak, miszerint a mulasztási kimutatásokat — még ha azok nemlegesek volnának is — minden hónap közepén és végén tegyék át a lelkészi hivatalok útján a községi előjárósághoz, hogy így azoknak ez ügybeni eljárása könnyebben ellenőrizhető s a rendes iskoláztatás sikeresebben eszközölhető legyen.

Közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadja, határozati erőre emeli s annak szigorú és pontos betartására úgy a tanítókat, mint a lelkészeket kötelezőleg utasítja.

14. sz. A székelyhidi körben kánonszerű egyházatogatást teljesített küldöttség jelenti, miszerint Aranyi György bogyoszlói lelkész, 3 év óta azon okon nem terjesztette be, az egyházmegye utasítása daczára sem, az egyház számadásait körüli számvevőhöz, — bár a számadások minden évről készen s a presbyterium által megvizsgálva vannak, — mert ő körüli számvevővel személyes konfliktusba van; amennyiben pedig e tekintetben Aranyi György nem csak hivatali mulasztást követett el, hanem az egyházmegyével szemben is megtagadta a köteles engedelmisséget, küldöttség nevezett lelkésszel szemben az egyházmegye intézkedését látja szükségesnek.

Közgyűlés felhívja esperes urat, hogy a fentírt ügyben f. évi tavaszi közgyűlésünk 11. szám c) pontja alatti határozatát haladéktalanul foganatosítsa.

15. sz. Az érmihályfalvai körben kánonszerű egyházlátogatást teljesített küldöttség jelenti, miszerint tavaszi közgyűlésünk 40. szám a. utasításához képest megvizsgálván piskólti tanító Erdei Gábor eredeti díjlevelét, valamint a nevezett jegyzőkönyvi szám alatt említett s a tanítói fizetésre vonatkozó okmányokat, azon meggyőződésre jutott, hogy Erdei Gábor tanítónak, a piskólti közbirtokosság által adományozott s jelenleg 10008 k. értéket képviselő alapítvány 5% kamatához, vagyis 500 koronához feltétlenül joga van ugyan, de mert a kamatláb esése folytán az alapítványi tőke nem hoz be 500 korona jövedelmet, nem követelhet többet az egyháztól, mint a megnyit az alapítvány tényleg jövedelmez, vagyis a takarékpénztárba elhelyezett összegek után ez időszerint 4%, a házilag kezelt s 8%-ot jövedelmező összegek után pedig, tőkekamat adó s kezelési költség után fentmaradó 6%-t. A mennyiben a panasz tárgyát képező ügy ilyen módoni megoldásába Erdei Gábor tanító belenyugodott s az ellen a csaknem teljes számban jelenvolt presbyterek sem tettek kifogást, kéri küldöttség közgyűlést ez irányu határozat hozatalra.

Közgyűlés az előadottak alapján utasítja, illetve kötelezi a piskólti egyháztanácsot, miszerint Erdei Gábor tanítónak, a 10008 k. alapít-

ványi tőke kamatait, a fent részletesen kifejtett mód szerint tegye folyóvá és időről-időre fizesse ki.

16. a) sz. A nagyváradai ev. ref. leánynevelő intézet internatusára vonatkozó igazgató bizottsági évi jelentés felolvasatván

a közgyűlés azt tudomásul vette.

16. b) sz. A nagyváradai ev. ref. tanítónő képző intézet nagy bizottsága az intézet 1905/6. tanévi költségvetési tervezetét erre vonatkozó, jóváhagyó határozatával együtt megküldi. E szerint a kiadások 10572 koronára, a bevételek 9350 koronára vannak előirányozva és így 1222 korona hiány mutatkozik, melyet a bizottság részint a megtakarításokból, részint a nagyváradai protestáns jótékony egyesület segélyéből remél fedezhetőnek.

Helyeslőleg tudomásul vétetett.

16. c) sz. Felolvasattak a nagyváradai ev. ref. tanítónő képző intézet igazgató bizottságának 1905. évi június hó 20-án és augusztus hó 11-én tartott üléseinek jegyzőkönyvi kivonatai, a melyek szerint az intézet igazgató tanárául Sáfrány Lajos, tanítónőkül pedig özv. Bögös Lajosné és Vozáry Ilona választattak meg.

Tudomásul vétetett.

17. sz. A kólyi ev. ref. egyházközség azt a kérelmet terjeszti elő, hogy támogassa őt az egyházmegye ama törekvésében, a mely szerint az ugynevezett „Fodor alapítvány“ betéti könyveit az egyházmegye házi segélypénztárának őrizetére bizza, — kéri továbbá, hogy az alapítvány kezelésével megbízott bizottságba a végrendelet értelmében egy tagot válasszon az egyházmegyei közgyűlés.

A kólyi „Fodor alapítvány“-t kezelő bizottság egy tagjául az egyházmegyei közgyűlés dr. Babós János egyházmegyei világi főjegyzőt egyhangulag megválasztotta; miről a Kólyi ref. egyházközség presbyteriumát azzal értesíti, hogy utasítsa saját választottait, miként az alapítvány miként és hol leendő kezelése, valamint az alapítványi tőkére vonatkozó okmányok őrizetére

vonatkozó tanácskozás czéljából dr. Babos János most megválasztott bizottsági taggal és a székelyhidi főszolgabíró urral, mint elnökkel lépjenek érintkezésbe.

18. sz. A kólyi ev. ref. egyházközség, hivatkozással az egyházmegye f. évi április 27-én 26. sz. a. hozott határozatára, bejelenti, hogy a régi iskola telket nyilvános árverésen Blum Gábornak, mint legtöbbet ígérőnek, 926 koronáért eladta s miután ehez úgy a presbyterium, mint az egyházközségi közgyűlés hozzájárult, kéri annak jóváhagyását.

A közgyűlés az eladást jóváhagyá és felsőbb megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

19. sz. Érolaszi ev. ref. egyházközség előterjeszti, hogy miután a lelkészi javadalmasul szolgáló belsőségnek Kolozvári József felől eső mesgyéje olyan egyenetlen, hogy e miatt az udvarról a kertre szekérrel közlekedni nem lehet, — ennél fogva Kolozsvári Józseffel csere szerződést kötöttek, a melynek értelmében kölcsönös terület átengedéssel a közlekedés jövőre mind a két félre nézve lehetővé válnék a nélkül, hogy a csere által bármelyik fél területének mennyisége változást szenvedne; kéri tehát a csere jóváhagyását.

Mint hogy a cseréhez úgy a presbyterium, mint az egyházközségi közgyűlés hozzájárult és ez az egyházközségre nézve előnyös, ennél fogva az egyházmegye a cseréhez hozzájárul és a szerződést a vázlatrajzzal együtt felsőbb megerősítés végett az egyházkerülethez felterjeszti.

20. sz. A felső-ábrányi ev. ref. egyházközség egyrészről az új templom helyiségéül az állami iskola telkéből kérne egy darabot a nagyméltóságú vallás és közoktatási m. kir. ministeriumtól cserébe egy kenderföldért, — másrészről a Böttger-féle telket lelkészi lakul kívánná megvenni a régi lelkészi lakul szolgáló telket pedig eladni.

Tekintettel arra, hogy a kérvény a kellő adatokkal felszerelve nincsen, nevezetesen nincs

kimutatva, hogy mennyi terület kívánna az iskola telekből templom helyiségül és a kívánt terület vázlatrajza sem mellékeletetett, továbbá sem a templomhelyiségül szánt területnek, sem a cserébe kínált földnek értéke nem igazoltatott, — tekintettel továbbá arra, hogy a lelkészi lakul szolgáló épület megvételéhez szükséges vételár fedezete kellőleg kimutatva nincsen, — ennél fogva az egyházmegyei közgyűlés a folyamodványokat pótlás végett visszaadja. Együttal felkéri Kovács András egyházmegyei vil. aljegyzőt, hogy Molnár Mihály bályoki lelkészszel együttesen tegyék magukat érintkezésbe a felső ábrányi presbyteriummal, s a tényállást kellőleg tisztázva és a kérvényt telekkönyvi másolatokkal, vázlatrajzzal, becsübizonyítvánnyal, presbyteri és egyházközségi közgyűlési jegyzőkönyvekkel és a fedezetet is kellőleg feltüntető költségelőiránnyal felszerelve jövő tavaszi közgyűlésre terjesszék fel.

21. sz. Galambos Antal székelyhidi lakos a székelyhidi ev. ref. egyházközség tulajdonát tevő temetőben általa emelt sirboltért az egyházközség által reá kivetett váltság összeg leírását kéri.

A kérvényt és mellékleteit az egyházmegyei közgyűlés azzal az utasítással küldi meg a székelyhidi ev. ref. presbyteriumnak, hogy azt a sirhelyek árára vonatkozó szabályzattal, vagy ha ilyen nincsen, akkor az erre vonatkozó presbyteri határozat hiteles másolatával felszerelve, a jövő évi tavaszi közgyűléshez terjessze fel.

22. sz. Gulácsy Sándor csokalyi lakos az iránt kérelmez, hogy a csokalyi toronyóra létesítésére általa tett 600 korona alapítványt a községben furt ártézi kut költségeire fordíthassa.

Tekintettel arra, hogy a kérvényben elődottak szerint a kut közvetlenül a ref. iskola épület mellett furatott, mely körülmény az iskolás gyermekek egészségére kiváló fontos-

sággal bír, — az egyházmegye készséggel beleegyezik, hogy a 600 k. alapítványi tőke az ár-
téli kut furási költségeire fordíttassék.

23. sz. Tárgyalás alá vétetett az ujlétai ev. ref egyház adófizető tagjainak kérvénye, melyben az egyházközségi közgyűlés jegyzőkönyvének beterjesztése mellett, arra kéri egyházmegyét, miszerint engedje meg, hogy az ujlétai megüresedett lelkészi hivatal három évig betöltetlen maradjon s ez idő alatt a jelenleg esperesi megbizásból ott működő Peley József IV. éves hittanhallgató végezhesse a lelkészi hivatalos teendőket.

Kérésőket azzal indokolják, hogy az egyház 3868 k. 99 f. olyan adóssággal van megterhelve, a melyre fedezet egyáltalában nincsen, a rendes egyházi adó az egyház évi szükségleteit sem fedezi, nem hogy törlesztésre jutna belőle, újabb terhet pedig a legnagyobbbrészt szegénysorsu, zsellér szöllő munkásokból álló egyház tagokra már csak azért sem lehet kivetni, mert az alig tíz éve épített templomuk tetőzete annyira megromlott, hogy annak s rozzant iskola épületeiknek kijavítására kell az egyháztagnak adózási képességét és áldozatkészségét teljes mértékben igénybe venni, s ily körülmények közt egy rendes lelkészi hivatal fentartása mellett, soha adósságaiktól meg nem szabadulhatnak, — míg ha a lelkészi hivatal ideiglenesen, 600 kor. készpénz, a stóla jövedelem, lelkészi lak és kert haszonélvezetével díjazott helyettes lelkésszel lenne betöltve, a rendes lelkészi javadalom megtakarítható fölöslegéből, három év alatt az egyház függő adóságainak nagyobb része törleszthető lenne. — Amennyiben pedig nevezett Peley József IV. éves hittanhallgató — ki rövid ott működése alatt az egész egyház osztatlan szeretetét és tiszteletét kiérdemelte — hajlandónak nyilatkozott a fentemlített díjazásért a lelkészi hivatal ellátására, az ujlétai egyház teljesen megvan győződve a felől, hogy kérelmének teljesítése esetén, három év alatt megszabadul nyomasztó terheitől s egy szebb és jobb jövő nyílik fel előtte.

Előadónak az ujlétai egyház kérvényét fentiekben ismertető szavai után, Marjai Péter felügyelettel megbízott lelkész a közvetlen tapasztalásból meritett adatok

alapján, megható szavakkal s meggyőző erővel rajzolván az ujlétai egyház siralmas helyzetét, a következő határozati javaslatot terjeszti be és ajánlja elfogadásra:

„Mondja ki az egyházmegye, miszerint: tekintettel az ujlétai egyház állandóan szomorú anyagi helyzetére, mi annyira ment, hogy utóbbi években a belhivatalnokokat is kölcsönvett pénzből fizették; tekintettel az anyagi bajokkal együtt járó békételen és zavaros belviszonyokra, a gyakran ismétlődő lelkész változásokra, a csapásos esztendő beláthatatlan anyagi következményeire, mely miatt az egyház már 3900 koronányi adósságát, nem hogy letörleszteni, de törleszteni sem lesz soha képes, s a felette folyton torlódó anyagi terhek súlya alatt már-már önállósága is veszélyeztetve van; — tekintettel arra, hogy úgy a vallás erkölcsi élet, mint az egyház megszilárdítása érdekében teljesítendő szolgálat adminisztrátor által is célirányosan eszközölhető, bár az egyházközség kérvénye a törvényes rendtartással ellenkezik, mégis az egyház megmenthetése céljából, mint egyedüli mentő eszközt, a kérvényben megindokolt módozatot elfogadja, s a lelkészi hivatal betöltésének három évig függőben tartását megengedi, az esperes ur által odaküldött Peley József IV. éves hittanhallgatót adminisztrátorul kiküldi, részére az exmissió kieszközlésére esperest felkéri, felügyelő lelkészül pedig Bányai László bagaméri lelkészt kéri fel és nevezi ki. — Határozottan hangsúlyozza egyházmegye, hogy a kérvényben kilátásba helyezett megtakarítható 500 koronát évről évre adósság törlesztésre fordítsa az egyház, e tekintetben, valamint az egyházi adók és belhivatalnokokat illető járandóságok szigorú beszédése tekintetében is a gondnokra és az egész presbitériumra az anyagi felelősséget is kimondja annak hangsúlyozásával, hogy ha a legkisebb hanyagság lenne ez irányban tapasztalható vagy az adósság törlesztése csak egyszer is elmulasztatnék: egyházmegye a lelkész választást azonnal elrendeli.

Felügyelő lelkész nélkül gyűlés nem tartható, hozzájárulása nélkül semmi intézkedés sem érvényes, neki az adminisztrátor is feltétlen engedelmességgel tartozik, ugyszintén az egyház gondnoka is, ki számadását az ő utasítása szerint tartozik vezetni s a fizetéseket teljesíteni.

Ez az időközi állapot 3 évnél tovább nem tarthat s ez csak az ujlétai egyház, különösen súlyos helyzetére való tekintettel, mintegy mentési kísérletül, kényszer eszközül alkalmaztatott, de ez a jövőre precedensül nem szolgálhat.“

Közgyűlés a határozati javaslatot teljes egészében magáévá teszi, határozati erőre emeli s az abban foglaltaknak szigorú és pontos betartása mellett, az ujlétai lelkészi hivatal betöltésének három évig elhalasztását megengedi, a lelkészi hivatal ellátására — püspöki exmissio megnyerése feltétele alatt — Peley József IV. éves hittanhallgatót kiküldi, felügyelő lelkészül pedig Bányai László bagaméri lelkészt kinevezi.

Egyházmegye ezen határozata, helyben hagyás és megerősítés végett a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi közgyűlés elé felterjesztetni rendeltetik.

24. sz. Olvastatott az egyházmegyei lelkészi kar 1905. Sept. 25-én Székelyhidon tartott értekezlete jegyzőkönyvének 1-ső száma, a mint következik :

„Tárgyalás alá vétetett a zsinat elé terjesztendő s a konvent által minden egyháznak megküldött liturgiai javaslat. Lelkész értekezletünk a javaslatot általánosságban elfogadja, azonban annak egyes részeire a következő megjegyzéseket teszi:

1. Az első szakasznál (4. §) óhajtanók, hogy nagypénteken a két istenitisztelelet közt biblia olvastassék, mint a hogy ez szokásban van egyházmegyénk legtöbb egyházában. — Ez pedig úgy történik, hogy a délelőtti istenitisztelelet után kevés idő múlva ismét templomba megyünk, a mikor a gyülekezeti ének közt, lelkész felolvassa a bibliából Jézus szenvedéseinek történetét. — Ezen liturgiai szokást azért is óhajtanók bevétetni, mert ez által is emelhetjük váltságunk nagy ünnepét.

2. A keresztelelésnél teljesen mellőzendőnek

tartjuk a 3-ik pontot, a szülék és keresztszülék fogadástételét.

3. Óhajtjuk hogy az urvacsora osztásnál használatban levő „nyilvános vallástételre“ vonatkozó 3 kérdés újra szövegeztessék.

4. A temetésnél óhajtjuk, hogy csak azok felett tartassék predikáczió, a kik már konfirmáltak és hogy a predikácziós temetés fokozatosan küszöböltessék ki.

A predikácziós temetés korlátozását már csak azért is óhajtjuk, mert vannak egyházak, a hol még az egy napos gyermek felett is predikácziót követelnének.

Közgyűlés a lelkészi értekezletnek a liturgiai javaslatra vonatkozó álláspontját magáévá teszi, elfogadja s azt a Főtiszt. és Méltóságos Egyházkerületi közgyűléshez felterjesztetni rendeli.

25. sz. Papp Gusztáv b.-diószegi lelkész a h.-sámsóni gyülekezetbe hivatván meg lelkészül, állásáról s egyházmegyénkben viselt tiszteiről lemond. Közgyűlés, a midőn a hivatását mindenkor nemesen felfogó s betöltő lelkész távozása felett fájdalmát fejezi ki, egyszersmind köszönetet szavaz sok irányban kifejtett önzetlen tevékenységeiért; jó kívánatunk és áldásunk kísérelje lépteit.

A Papp Gusztáv távozása folytán megüresedett tanügyi bizottság elnöki tisztével közgyűlés Molnár Mihály bályoki lelkészt, a körü számvévőséggel pedig Szentkirályi Károly kólyi lelkészeket bizza meg, illetve nevezetteket választja meg.

26. sz. Olvasatott az 1905. szept. 25. Székelyhidon tartott lelkészi értekezlet jegyzőkönyvének 7-ik száma, a mint következők:

„Értekezletünkön felemlítettett azon szomorú valóság, hogy egyházmegyénk területén a folyó évben, a nagyon silány termés miatt, csaknem az éhínség fenyegeti a szegényebb egyháztagokat. -- Az ilyen egyházakban lesznek olyan szegények, kik a legjobb szándék mellett sem lesznek képesek kifizetni egyházi adó-

jokat s így s belhivatalnokok fizetésének egy jó része előreláthatólag kint marad.

Értekezletünk teljes mértékben méltányolja az ilyen szegény egyháztagnak súlyos helyzetét, azonban az sem lehet, hogy a belhivatalnokok fizetése ily nagy csökkenést szenvedjen, hiszen oly csekély különben is a belhivatalnokok fizetése, hogy annak minden fillérje szükséges a megélhetésre.

Ezen indokokat tekintetbe véve, arra kéri értekezletünk az egyházmegyei közgyűlést, hogy hívja fel és utasítsa az egyházak presbyteriumait, hogy a belhivatalnokok fizetését a rendelkezésükre álló alapokból egészítsék ki.

Közgyűlés teljesen méltányolja a lelkészi értekezlet aggodalmát s a kérelemnek helyt adva, felkéri illetve kötelezőleg utasítja az egyházak presbiteriumát, hogy a belhivatalnokok esetleges fizetés hátrányait közszükségleti pénztárából, vagy más rendelkezésükre álló alaphól, felelősség terhe alatt fizesse ki.

27. sz. Az egyházmegyei tanító egyesület tudomásul vétel végett beterjeszti f. évi szept. 15-én Székelyhidon tartott gyűlésének jegyzőkönyvét.

Tudomásul vétetik és levéltárba helyeztetni rendeltetik.

28. sz. Olvastatott Erdélyi Gyula értaresai tanító kérvénye, melyben előadván, miszerint őt, mint okleveles tanítót az ér-tarcsai ev. ref. egyház az 1903. év tavaszán oly feltétel mellett választotta meg ideiglenes tanítónak, hogy egy évi sikeres működés után állandósítani fogja, még is, bár azóta több mint két év telt el s tanítói működése az egyházlátogató küldöttségek jelentése szerint kielégítőnek találtatott s erkölcsi magaviselete ellen sem emeltetett panasz, állandósítása mind ez ideig nem történt meg: kéri egyházmegyét, hogy őt tanítói állásában állandósítani és megerősíteni kegyeskedjék.

Közgyűlés tekintve, hogy a f. évben ugy a dékáni mint a kánonszerű egyházlátogatási jegyzőkönyvek az Erdélyi Gyula tanítói műkö-

désének eredményét kielégítőnek jelzik s tekintve, hogy a jelenlevő értarcsai lelkész és gondnok — megkérdeztetvén — az állandósítás mellett nyilatkoznak, a kérelemnek helyt ad, s Erdélyi Gyulát az értarcsai tanítói állásban állandósítván megerősíti, utasítván ugy őt, mint egyházat a szokásos díjnak az egyházmegye pénztárába leendő befizetésére.

29. sz. A széplaki ev. ref. egyháztanács jelenti, miszerint Szöllössi Erzsébet okleveles tanítónőt, tanítónőül megválasztotta s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást helybenhagyja, Szöllössi Erzsébetet tanítónői állásában megerősíti és bekebelezi s utasítja ugy választott tanítónőt, mint választó egyházat, a bekebelezési díjnak egyh. m. pénztárba befizetésére. — Egyben utasítja tanítónőt miszerint a hivatalos esküt tavaszi közgyűlésünkön tegye le.

30. sz. A köbölkuti ev. ref. egyháztanács jelenti, miszerint Erdélyi József jákóhodosi tanítót állandó tanítóul megválasztotta s kéri a választás megerősítést.

Közgyűlés a választást helybenhagyja, Erdélyi József megválasztott tanítót állásában megerősíti és egyházmegyénkbe kebelezi, utasítván ugy választó egyházat, mint megválasztott tanítót a bekebelezési díjnak egyházmegyei pénztárba leendő befizetésére.

31. sz. A csokalyi egyháztanács jelenti, miszerint ideiglenes tanítónak Harsa Sándor IV. éves tanítójelöltet választotta meg s kéri a választás helybenhagyását.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi s Harsa Sándor tanítóképezdészt a csokalyi tanítói állásban — ideiglenes minőségben — egy évre megerősíti.

32. sz. A hkszentimrei egyháztanács jelenti, miszerint organista-kántor-tanítónak Milotai Imre tanítójelöltet választotta meg ideiglenes alkalmaztatással s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi s Milotai Imre tanítót ideiglenesen — egy évre — állásában megerősíti.

33. sz. Az álmosdi ev. ref. egyháztanács Fekete Mária ideiglenes minőségben alkalmazott tanítónőnek, újabb egy évre történt megválasztásához az egyházmegye jóváhagyását kéri.

Közgyűlés a kérelemnek helyt ad s Fekete Mária tanítónőt állásában újabb egy évre megerősíti.

34. sz. A szalacsi egyháztanács jelenti, miszerint Pálfi János III. éves tanítóképezdészt, ki ez év tavasza óta ott működése alatt kielégítő sikert mutatott fel a tanítás terén, kisebb fitanítóul egy évre megválasztotta s a választás helybenhagyását kéri.

Közgyűlés a választást helybenhagyja s Pálfi János tanítót, ideiglenes minőségben egy évre állásában megerősíti.

35. sz. Az érkeserői ev. ref. egyháztanács kéri egyházmegyét, miszerint Bacza Illés tanítót, kinek tanítói működésével teljesen meg van elégedve — állásában újabb egy évre megerősíteni kegyeskedjék.

Közgyűlés a kérelemnek helyt ad s Bacza Illést az érkeserői tanítói állásban újabb egy évre megerősíti.

36. sz. A székelyhidi ev. ref. egyházközség presbyteriuma a székelyhidi ev. ref. egyház által az egyház részére alkotott szabályrendeletet és az ujonnan alkotott díjleveleket s az ezekre vonatkozó határozatokat jóváhagyás végett beterjeszti.

Tekintettel arra, hogy a szabályrendeleteket az egyházi törvények szabályozzák — s mivel a közel jövőben életbe lépő új zsinati törvény igen sok tekintetben másképen fog intézkedni, mint a most fennálló 1891 93. évi zsinati törvény, — a beterjesztett szabályrendelet azzal az utasítással adatik vissza az egyházközségi

előjáráságnak, hogy a szabályrendelet alkotását az új zsinati törvény életbeléptéig halassza el.

A behivatalnokok fizetésrendezésére vonatkozó díjlevelek tárgyalásába az egyházmegyei közgyűlés bele nem bocsátkozik, mivel az azokban megállapított fizetések el — vagy el nem fogadására nézve az 1905. évi szept. hó 17-én tartott presbyteri és egyházközségi közgyűlésben három tanító egyáltalában nem is nyilatkozott, de meg másrésről a régi fizetés becsüértékére nézve kimutatás nem csatoltatott s e nélkül az újonnan készpénzfizetésre alkotott díjleveleket a régi naturalis díjlevelekkel összehasonlítani sem lehetett.

37. sz. A diószegi ev. ref. egyház presbyteriuma — miután lelkészi állomása Papp Gusztáv távozása folytán betöltetésre vár s miután a leendő lelkész nyugalma s a hívek belbékéje hangosan követelik, hogy a hívek által félremagyarázott díjlevélnek különféle tételei egy határozott összegben fixiroztassanak azon kérelemmel fordul egyházmegyénkhez, hogy miután most a díjlevelek pontos és törvényszerű átváltoztatására ideje nincs, engedtessek meg neki, hogy azon esetben, ha lelkészt pályázat kizárásával, meghívás útján választhat, csatolt s a régi fizetéseket nem csonkító újabb díjlevél alapján tárgyalhasson a meghívandó lelkészszel.

Közgyűlés a kéréshez elvileg hozzájárul s a régi s tervezett új fizetéslevelet az esperesnek adja ki, hogy örködjön a fizetés csonkithatalansága felett s intézkedjék a törvényes átváltoztatás iránt. Természetesnek látja közgyűlés, miszerint pályázat csak a régi fizetéslevél alapján hirdethető, az új tervezet csak meghívásnál képezhet fizetés alapot.

38. sz. Olvastatott Sipos János tóti-i ev. ref. lelkész kérvénye, melyben az időszaki fegyelmi bíróság által reákirovott ítéletet hatályon kívül helyezni kéri. Ezen kérelmét azzal indokolja, hogy tóti-i ev. ref. lelkészi állását a bihari egyházban levő pósalaki lelkészi állással fogja fel-

cserélni, s hogy ezen ítélet reá nézve felette szigorú s hogy panaszosok az ellene folyamatba tett vádat és felebezést visszavonták.

Az egyházmegyei közgyűlésnek hatalmában nem áll a már meghozott ítéletet visszavonni s így Sipos János tóti-i lelkészt kérelmével elutasítja.

39. sz. Szász Sándor érmihályfalvai lakos az egyházközség presbyteriuma által — az egyházi gondnokság el nem vállalásáért — reá rovott s általa már befizetett 80 korona felmentési-díj elengedését, illetve visszafizetését kérelmezi.

Nevezett munkaképtelenségét orvosi bizonyítvánnyal nem igazolta, a presbyterium határozatát, — melylyel a felmentési díj megfizetésére marasztalva lett, — mely ezen ügyben bővebb felvilágosítást adott volna — kérvényéhez nem csatolta, de meg másrészt a beszerzett információ alapján a kérvényben felhozottak sem felelnek meg a tiszta valóságnak: — a közgyűlés az egyházközség tanácsának határozatát jóváhagyja s Szász Sándort kérelmével elutasítja.

40. sz. A monospetri leányegyház, hol a szept. 12-én támadt tűzvész minden épületet, templom, torony, iskola, paplak, porig égetett, hol a biztosító-intézet által kártérítésül fizetendő 3000 kor. kárdíjból az elhamvadt épületekből talán még egyet sem lehetne felépíteni, kétségbeejtő helyzetében az orsz. ref. egyházi közalaphoz fordul, hogy a célba vett építkezés keresztülvitelére, melynek tervrajzát s 10,905 koronás költségvetését jelen egyházmegyei közgyűlésünk meg is erősítette, a fedezetből hiányzó 7700 koronát elnyerhesse.

Közgyűlésünk hatása alatt a megdöbbentő szerencsétlenségnek, tudatában annak, hogy ezen kis egyházunk elvesztésével ott a magyarságnak is sirját ássuk meg, ezen méltó s jogos kérvényt a közalap végrehajtó bizottságához leendő pártoló felterjesztés céljából a legmelegebb ajánlattal küldi a ker. közgyűléshez.

Ref. segély egyleti kérvények.

41. sz. Olvastatott a kólyi ev. ref. egyháznak kérvénye, melyben a ref. segélyegylettől a félbemaradt iskola építés folytatásáért, illetve bevégezhetővé kér segélyt.

Mint legszegényebb s legjogosabban kérelmező egyházaink egyike, a s. egyleti választmány kegyeibe legmelegebben ajánlatik.

42. sz. A szentjobbi ev. ref. egyház a múlt évben 1700 kor. építési költséggel terhelte meg magát s a még mindig fizetetlen terhek fedezésére kér segélyt.

Nemzetiségek közé ékelt, missziót teljesítő, nyomorral küzdő szegény kis egyházunk, hol az elviselhetetlen teher nagysága a szocialisztikus eszmék meleg ágyát leghamarább vetette meg, egyh. megyénk részéről is a legmelegebben ajánlatik.

43. sz. Olvastatott a kéczi egyház kérelme, melyben adósságai törleszthetőségére, egy új iskola építésére kér segélyt.

A kérvény egyh. megyei közgyűlésünk által is pártolólag terjesztetik fel.

44. sz. A monostorpetri leányegyházban f. év szept. 12-én templom, torony, lelkészlak, iskola s minden mellék épület a szomszéd udvaron keletkezett tüztől porig égett; hajlék nélkül előkönyörgönk, templom nélkül hiveink. A füstös, düledező falak hirdetik a teljesen megolvadt érczharang nyelve helyett a csapást.

Ezen kis egyházunknak ref. segélyegylethez intézett kérelmét, mindenekelőtt, a legmelegebb ajánlattal terjeszti fel egyh. megyénk, indoklásra legyen elég a kérvény maga!

45. sz. A vedresábrányi ev. ref. egyház kérvénye, melyben vihartépte épületeinek kijavíthatása céljából a ref. segélyegylethez folyamodik.

Közgyűlésünk által a legmelegebb ajánlattal pártolólag terjesztetik fel.

46. sz. Olvastatott az ér-olaszi egyház kérelme, melyben a ref. segélyegylettől épületeinek renoválására segélyért esedezik.

Mint nagyon szegény, törekvő egyház, melynek hivei alig képesek már elviselni az évenként szaporodó terheket, a kért segélyre melegen ajánljatik.

47. sz. Az apátkereszturi kis egyház építkezés folytán fentmaradt terheinek törleszthetésére kéri a ref. segélyegylet támogatását.

Közgyűlésünk ezen csekély számú kis gyűlekezetet, — melynek hivei már sok alkalommal megmutatták az egyház iránti szeretetüket, a legnagyobb áldozatokkal, — a segélyegylet kegyes jóindulatába ajánlja.

48. sz. A felső-ábrányi egyház templomát önerején nem lévén képes felépíteni, szintén a segélyegylet felé folyamodik.

E jogos s méltó kérelem, — melynek pártoló felterjesztése semmi indokolásra nem szorul, — közgyűlésünk által is első helyen ajánljatik.

49. sz. Az ujlétai ev. ref. egyház a ref. segélyegylet felé segélyért folyamodik s kérvényének pártoló felterjesztését kéri.

Közgyűlés ezen igen csekély népességű, rendkívül szegény egyházat a kért segélyre melegen ajánlja.

Rendkívüli államsegélyérti kérvények:

50. sz. Az ujlétai ev. ref. egyház a rendkívüli államsegélyből leendő segélyezését kéri.

Közgyűlés e csekély népességű, rendkívül szegény, a segélyre sokszorosan ráutalt egyházat a kért segélyre legmelegebben ajánlja.

51. sz. Apátkereszturi ev. ref. egyház rendkívüli államsegélykérvényét pártolólag felterjeszteni kéri.

A közgyűlés e csekély népességű, rendkívüli szegény s nemzetiség közzé ékeltségénél fogva missiót teljesítő egyházat a kért segélyre a legmelegebben ajánlja.

52. sz. K. Szabó József vedresábrányi lelkész a rendkívüli államsegélyből leendő segélyezését kéri.

A közgyűlés tekintve kérvényező lelkésznek ez évben szenvedett érzékeny anyagi károsodását s nagyszámu családját, — őt a segélyre a legmelegebben ajánlja.

53. sz. Bán Sándor szentjobbi lelkész a rendkívüli államsegélyből segélyezést kér.

A közgyűlés tekintve a kérvényező lelkésznek hosszantartó betegségét, — ez évben szenvedett érzékeny anyagi károsodását s így a legnagyobb anyagi zavarokkal való küzdését, — őt a segélyre a legmelegebben ajánlja.

54. sz. Molnár Antal bagaméri ev. ref. leánytanító a rendkívüli államsegélyből segélyezést kér.

Közgyűlés tekintve kérvényezőnél azon körülményt, hogy fizetésének nagyrészét föld termés képezi s a folyó évben abból semmi jövedelme nem volt s ez által érzékeny anyagi károsodás érte, őt a segélyre legmelegebben ajánlja.

55. sz. Szatmári János monospetrii ev. ref. tanító-elökönyörgő, — a rendkívüli államsegélyből leendő segélyezését kéri.

Közgyűlés tekintve kérvényező tanítónak ez évben tüzvész által szenvedett óriási anyagi károsodását, — a kért segélyre a legelső sorban s a legmelegebben ajánlja.

56. sz. Olvastatott Szebeni József kiskereki-i ev. ref. tanítónak kérvénye a rendkívüli állam segélyből segélyeztetése iránt.

Közgyűlés kérvényezőt tekintve csekély jövedelmére, nagyszámu családjára és szenvedett

kárait, — a segélyeztetésre a legmelegebben ajánlja.

57. sz. A székelyhidi kaszinó választmányának azon lekötelező figyelméért, melylyel az egyh. megyei tanácsbírói kar részére a kaszinó egyik termét értekezleti helyiségül átengedni kegyeskedett

Közgyűlés ez alkalommal is kifejezi őszinte köszönetét.

58. sz. A jegyzőkönyv hitelesítésével: Szathmári Sándor egyházi, Dobozy Kálmán és Konrád László világi tanácsbírók, Fazekas Imre és Végh József egyházi jegyzők megbizatnak.

Az 1—15. 23. 24. 26. 27—35. 57. 58. számokat jegyzette: Fazekas Imre egyh. főjegyző,

A 16—22. számokat jegyzette: Dr. Babós János. vil. főjegyző.

A 25. 37. 40—49. számokat jegyzette: Végh József egyh. jegyző.

A 36. 38. 39. 50—56. számokat jegyzette: Kovács András vil. jegyző,

Hitelesítettett:

Érmihályfalva, 1905. október 21.

Fazekas Imre,
egyh. m. e. főjegyző.

Szathmári Sándor,
egyh. megyei egyházi tanácsbíró.

Dobozy Kálmán,
egyh. m. v. tanácsbíró.

Konrád László,
egyh. m. v. tanácsbíró

T Á R G Y M U T A T Ó.

1. Esperes a gyűlést megnyitja.
2. Megjelenésben akadályozott közgyűlési tagok.
3. A jelenlevők összeszámlálása.
4. Megemlékezés Néh. Zsigó Endre elhunytáról.
5. Korelnökül Konrád László v. t. b. felkértek.
6. Az egyházmegyei gondnoki hivatal betöltésére a választás elrendeltetik.
7. Esperesi jelentés tudomásul vétetvén kinyomatni rendeltetik.
8. Sipos János tóti és Józsa Gábor pósalakai lelkészek cseréje megerősítettik.
9. Kegyes jóltevőknek köszönet nyilvánítottatik.
10. Az albisi egyháznak elismerés nyilvánítottatik.
11. A kegyadományok tőkésítendők.
12. A kopóczi tanyai iskolában a vallás tanítása iránt intézkedés.
13. Iskola mulasztási kimutatás betérjesztése feletti intézkedés.
14. Aranyi György bogyoszlói lelkész ellen a fegyelmi eljárás megindítandó.
15. A piskolti egyháztanács, az alapítványi tőke kamatainak, tanító részére kiadására utasítottatik.
16. a) b) c) A nagyváradai leánynevelő s tanítónő-képző intézet jelentései tudomásul vétetnek.
17. A kólyi „Fodor alap“ kezelő bizottságába dr. Babós János v. főjegyző megválasztatik.
18. A kólyi egyház adásvételi szerződése megerősítettik.
19. Az ér-olaszi egyh. csere-szerződése megerősítettik.
20. A felső-ábrányi egyház lelkészlak építésre vonatkozó beadványa, a hiányok pótlása végett visszaadatik.
21. Galambos Antal kérvénye a székelyhidi egyház-tanácsnak felelet végett kiadatik.
22. Gulácsi Sándor kérvényének hely adatik.

23. Az ujlétai lelkészi hivatal ideiglenes lelkészszel betöltése engedélyeztetik.
24. A liturgiára vonatkozó lelkészi értekezleti javaslat elfogadtatik.
25. Tanügyi bizottsági elnök s köri számvevő választatik.
26. A presbyteriumok a belhivatalnokok fizetéseinek pontos kiszolgáltatására utasíttatnak.
27. Tanítói egyesület jegyzőkönyve tudomásul szolgál.
28. Erdei Gyula értarcsai tanító állandósíttatik.
29. Szöllőssi E. tanítónő Széplakra megerősíttetik.
30. Erdei József köbölkuti tanító választása megerősíttetik.
31. Harcsa János Csokalyra,
32. Milotai Imre Hk.-Szentimrére,
33. Fekete Mária Álmosdra.
34. Pálffy János Szalacsra,
35. Barra Illés Érkeserübe ideiglenes tanítókul alkalmaztatnak.
36. A székelyhidi egyháztanács szabályrendelete és fizetési módosítása, egyh. tanácshoz visszatételnek.
37. A diószegi egyh. tanács kérvénye a lelkészi fizetés módosítása iránt.
38. Sipos János tóti lelkész kérvényének hely nem adatik.
39. Szász Sándor mihályfalvai lakos kérvényének hely nem adatik.
40. A monostor-petrii leányegyház közalapi segélyre ajánltatik.
- 41—49. Ref. segélyegyleti kérvények pártolólág felterjesztetnek.
- 50—56. Rendkívüli államsegélyérti kérvények pártolólág felterjesztetnek.
57. A székelyhidi kaszinó választmányának köszönet.
58. Jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság választatik.

Kiadta: *Fazekas Imre,*

egyh. m. e. főjegyző.

